

«Μικρότερο κακό είναι η αγραμματοσύνη, παρά η κακή και χωρίς μέθοδο εκπαίδευση»

Αδαμάντιος Κοραΐς

Για άλλη μια φορά κατά την έναρξη του νέου ακαδημαϊκού έτους μας προβληματίζουν τα αποτελέσματα των πανελλαδικών εξετάσεων. Για άλλη μια φορά έπεται από ατέλειωτους σχολιασμούς και ερμηνείες των αποτελεσμάτων, καταλήγουμε στη διαπίστωση ότι επιβάλλεται η εκ βάθρων μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Μήπως όμως έφτασε η στιγμή να αφήσουμε στην άκρη τα επικοινωνιακά εφέ και τις ηχηρές δηλώσεις;

Οι χιλιάδες κενές θέσεις σε Τμήματα ΤΕΙ δεν αποτελούν πλέον δυσοίωνα σενάρια, αλλά τραγική πραγματικότητα. Δεν πρόκειται για κεραυνό εν αιθρία, αλλά για τον προαναγγελθέντα θάνατο ενός θεσμού σχεδιασμένου με μικροπολιτικά κριτήρια και εκτελεσμένου με προχειρότητα.

Επί χρόνια ο εκάστοτε Υπουργός Παιδείας, με το πρόσχημα της οικονομικής τόνωσης της περιφέρειας προέβαινε στην ίδρυση Τμημάτων σε πόλεις και χωριά χωρίς να έχει προηγηθεί εμπειριστατωμένη μελέτη του ποιες κοινωνικές ανάγκες θα έρχονταν να καλύψουν, τι ανταπόκριση θα έβρισκαν στην ελληνική αγορά εργασίας, πώς θα κατοχυρώνονταν θεσμικά οι πτυχιούχοι. Πρόκειται για ερωτήματα απλά που σκόπιμα δεν ήθελαν να απαντήσουν οι κυβερνώντες και απέφευγαν να θέσουν οι γονείς των υποψηφίων που έβλεπαν το όνειρο της εισαγωγής των παιδιών τους στην ανώτατη

εκπαίδευση να γίνεται πραγματικότητα.

Βέβαια δεν πρέπει να πέσουμε στην παγίδα της κατά παραγγελία εκπαίδευσης που θα εξυπηρετεί αποκλειστικά και μόνο τις ανάγκες της αγοράς, διότι ο κύριος σκοπός της παιδείας δεν είναι να παράγει ικανά στελέχη αλλά υγιείς προσωπικότητες με στόχους και όνειρα σε μια κοινωνία που πρόθυμα θα συμβάλλει στην πραγματοποίησή τους. Οι δαπάνες, όμως διαμονής, σίτισης και σπουδών σε μια απομακρυσμένη επαρχιακή πόλη είναι τεράστιες και μπορεί κάποτε, όταν ακόμη υπήρχαν οι δραχμές, με αιματηρές οικονομίες να κατάφερναν οι γονείς να αντιμετωπίσουν τα έξοδα, με την έλευση του ευρώ οι περισσότεροι αναγκάζονται να καταφύγουν σε δανειοληψία για τη συνέχιση των σπουδών που θα οδηγήσουν στην απόκτηση του πολύτιμου πτυχίου, το οποίο αποδεικνύεται εκ των υστέρων ότι δεν προσφέρει καμία επαγγελματική προοπτική.

Η απόκτηση ενός πτυχίου αποτελεί για κάθε Έλληνα αυτοσκοπό, ίσως γιατί μεγαλώνει σε ένα περιβάλλον όπου κοινωνικά αποδεκτοί θεωρούνται μόνο οι πτυχιούχοι, διαφορετικά δεν μπορεί να εξηγηθεί η απαξίωση ιδιαίτερα κερδοφόρων πλέον επαγγελματιών όπως του ηλεκτρολόγου ή του υδραυλικού. Αυτή τη βαθιά ριζωμένη αντίληψη εκμεταλλεύονταν για δικό τους όφελος οι εκάστοτε κρατούντες και οι 17.411 κενές θέσεις ΤΕΙ είναι σήμερα τραγική

πραγματικότητα. «Υπάρχουν ήδη συζητήσεις για μετεξελίξεις και συγχωνεύσεις» επισημαίνει παρηγορητικά το ΥΠΕΠΘ περιοριζόμενο σε λιτές προφορικές δηλώσεις. **Μετεξελίξεις σε τι;**

Η καθιέρωση της βάσης 10 στο Γενικό Βαθμό Πρόσβασης των Πανελλαδικών Εξετάσεων για την εισαγωγή στην ανώτατη εκπαίδευση, η οποία ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυριών όταν αρχικά εφαρμόστηκε το 2006, λειτούργησε λίγο ως πολύ ως ένας κομψός τρόπος μείωσης του αριθμού των εισακτέων.

Το δέκα είναι αριθμός σταθμός για εμάς τους Έλληνες. Είναι το άριστα του Δημοτικού, είναι η διαχωριστική γραμμή μεταξύ των ικανών και μη μαθητών του Γυμνασίου και του Λυκείου. Συνεπώς είναι ένα όριο αποδεκτό από μεγάλη μερίδα του κοινωνικού συνόλου, διότι ουδείς αμφισβητεί ότι πρέπει επιτέλους να υπάρξουν αξιοκρατικά κριτήρια και όχι σωρηδόν εισαγωγή υποψηφίων σε Σχολές και Τμήματα. Άλλωστε κι εμείς υπήρξαμε ανέκαθεν υποστηρικτές της άποψης ότι θα έπρεπε να μειωθεί ο αριθμός των εισακτέων στο ΤΕΙ Αθήνας, διότι αυτό θα συνέβαλε στη βελτίωση του επιπέδου της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Φτάνουμε λοιπόν στο 2008 και αφού αθροίσουμε τα χωρίς ουσιαστικό αντίκρισμα πτυχία, το δυσβάστακτο κόστος σπουδών και τις συνέπειες της βάσης του δέκα και έχουμε ως αποτέλεσμα 17.411 κενές θέσεις ΤΕΙ. Πώς διαχειριζόμαστε έναν τόσο μεγάλο αριθμό; Το ΥΠΕΠΘ, για μία ακόμη φορά, επισημαίνει καθησυχαστικά ότι **«υπάρχουν εναλλακτικές διαδρομές»**, άλλωστε ο ίδιος ο Υπουργός ανέφερε χαρακτηριστικά ότι: **«Η συνύπαρξη του δημοσίου με τον ιδιωτικό τομέα δεν πρέπει να δαιμονοποιείται, όπως σε όλες τις προηγμένες χώρες θα πρέπει να συλλειτουργεί.»**

Λύνουμε όμως το πρόβλημα προωθώντας όλους τους αποτυχόντες στα Κέντρα Ελευθέρων

Σπουδών; Όχι βέβαια. Γιατί θα πρέπει πάντοτε η παιδεία να λειτουργεί ως μέσο οικονομικής ανάκαμψης άλλοτε των τοπικών κοινωνιών και άλλοτε των ιδιωτικών επιχειρήσεων; Η παιδεία οφείλει να είναι υπεράνω όλων. Οδηγούμαστε αναπόφευκτα στο συμπέρασμα ότι πρέπει επειγόντως να γίνει κάτι. Όχι πια αποσπασματική αντιμετώπιση των προβλημάτων, αλλά υπεύθυνη διαχείριση και μακροπρόθεσμος σχεδιασμός. Δε χιτίζουμε σήμερα με την προοπτική να γκρεμίσουμε αύριο. Και ξεκινάμε από τα πρώτα στάδια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Δεν παγιδεύουμε τα ελληνόπουλα σε ένα σύστημα διαρκούς βαθμοθηρίας στερώντας τη χαρά της μάθησης. Το σχολείο δεν πρέπει να λειτουργεί αποκλειστικά ως προθάλαμος του ΤΕΙ ή του Πανεπιστημίου, διότι έτσι το μόνο που καταφέρνουμε είναι να παράγουμε δυστυχημένους πολίτες που θυσιάζουν τις πραγματικές τους κλίσεις και επιθυμίες στο βωμό της όποιας επαγγελματικής αποκατάστασης.

Επιπλέον είναι επιστημονικά τεκμηριωμένο ότι όλα τα μεγάλα προβλήματα που μαστίζουν το σύγχρονο άνθρωπο μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικότερα μέσα από την εκπαίδευση, διότι στις νεαρές ηλικίες το βασικό κριτήριο αξιολόγησης των ηθικών αξιών εξακολουθεί να είναι η καρδιά και όχι η γνώση, συνεπώς εύκολα μπορεί κανείς τότε χιτσει τα θεμέλια για δημοκρατικές στάσεις και συμπεριφορές και κατ' επέκταση για υγιή θεώρηση της ίδιας της ανθρώπινης ζωής.

Όπως άλλωστε αναφέρει χαρακτηριστικά ο Διογένης Λαέρτιος **«τα θεμέλια κάθε πολιτείας είναι η εκπαίδευση των νέων της».**

Δημήτριος Νίνος
Πρόεδρος του ΤΕΙ Αθήνας